

Bölüm 11

ŞAKLAYAN KALÇA SENDROMU

Ahmet ŞENEL¹

(SNAPPING HIP SENDROMU)

GİRİŞ

Bu bölümde klinik hayatta çok sık karşılaşılmayan ancak görüldüğü zaman kolaylıkla tanı koyulabilen Şaklayan Kalça Sendromu'ndan (snapping hip) bahsedilecektir. Şaklayan kalça (ŞK) sendromu (Snapping hip), 1951'de Nunziata ve Blumenfeld tarafından tanımlanmış ardından 1990'lı yılların başında Allen tarafından revize edilerek "Coxa saltans" terimi de literatüre kazandırılmıştır (1,2).

Şaklayan kalça, kalça eklemi çevresinde hareket esnasında (özellikle fleksiyon ve ekstansiyonda) palpasyonla hissedilebilen ve duyulabilen, çoğunlukla ağrısız olan ancak bazen ağrının da eşlik ettiği "atlama" hissi ile karakterize bir durumdur (3). Basit sportif egzersizlerle olduğu kadar günlük aktiviteler esnasında da ortaya çıkabilmektedir. Kesin bir bilgi olmamakla beraber genel popülasyonda tahmini prevalansı %5-%10 arasındadır. Bu oran özellikle genç sporcu ve dansçılarda daha da yükselmektedir (4). Kadın cinsiyette daha sık görülmektedir.

Hastalığa sebep olan patolojiler göz önünde bulundurularak eksternal, internal ve intra-artiküler olmak üzere 3 tipi tanımlanmıştır (2,5). Eksternal tip en sık görülen formu olup iliotal bantın trokanter major üzerinden atlaması nedeniyle oluşmaktadır. Internal tip ise iliopsoas kasının yakın komşuluk gösterdiği kemik yapılar

üzerinden (femoral baş, asetabulum, ilioproteal eminens gibi) atlamasıyla karakterizedir. İntra-artiküler formuna eklem içini ilgilendiren labral problemler, serbest cisimler (kıkırdak kaynaklı), kırık fragmanları veya sinoviyal kondromatozis gibi patolojiler sebep olmaktadır.

Şaklayan kalça, çoğunlukla konservatif yöntemlerle tedavi edilmektedir. Bu yöntemlerin başarısız olduğu durumlarda artroskopik ve açık cerrahi tedavilerle başarılı sonuçlar elde edilmektedir. Şimdi yukarıda özetlenen bu bilgiler ışığında hastalık daha detaylı ele alınacaktır.

PATOFİZYOLOJİ

Eksternal Şaklayan Kalça (EŞK)

En sık görülen ŞK tipi olan eksternal form, daha çok trokanter major ve çevresini saran yumuşak dokulardan özellikle iliotal bant ile ilişkilidir. İliotal bantın (İTB) posterior kısmını gluteus maksimus, anterior bölgesini tensor fasiala lata oluşturmaktadır. Uyluk laterali boyunca uzanarak distalde proximal tibia lateral bölgesinde Gerdy tüberkülüne yapışmaktadır. Proximalde trokanter major ile İTB arasında trokanter major bursası bulunmaktadır (Şekil 1).

¹ Uzm. Dr., Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Yenimahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji, Ankara, drahmetsenel@yahoo.com

Anahtar Kelimeler: Snapping hip, şaklayan kalça, iliotibial bant, koksa saltans

KAYNAKÇA

1. Nunziata A, Blumenfeld I. Snapping hip; note on a variety. *Prensa Med Argent.* 1951;38(32):1997-2001.
2. Allen WC, Cope R. Coxa Saltans: Snapping Hip revisited. *J Am Acad Orthop Surg.* 1995;3(5):303-308
3. Potalivo G, Bugiantella W. Snapping hip syndrome: systematic review of surgical treatment. *Hip Int.* 2017 Mar 31;27(2):111-121.
4. Musick SR. Snapping Hip Syndrome. StatPearls Publishing, Treasure Island (FL) [29 Aug 2017]
5. Byrd Thomas JW. Snapping hip. *Oper Tech Sports Med.* 2005;13:46-54.
6. Clancy WG: Runners' injuries: Part two. Evaluation and treatment of specific injuries (Symposium). *Am J Sports Med* 8: 287-289, 1980
7. Larsen E, Gebuhr P. Snapping hip after total hip replacement. A report of four cases. *J Bone Joint Surg Am.* 1988; 70 (6): 919-920
8. Schaberg JE, Harper MC, Allen WC. The snapping hip syndrome. *Am J Sports Med.* 1984; 12 (5): 361-5
9. Via AG, Fioruzzi A, Randelli F. Diagnosis and Management of Snapping Hip Syndrome: A Comprehensive Review of Literature. *Rheumatology*, 2017; 7: 228. doi:10.4172/2161-1149. 1000228
10. Lewis CL. Extra-articular snapping hip: a literature review. *Sports Health.* 2010; 2 (3): 186-190
11. Yen YM, Lewis CL, Kim YJ. Understanding and Treating the Snapping Hip. *Sports Med Arthrosc.* 2015;23: 194-199.
12. Willett GM, Keim SA, Shostrom VK, et al. An Anatomic Investigation of the Ober Test. *Am J Sports Med.* 2016; 44(3):696-701.
13. Ilizaliturri VM, Camacho-Galindo J. Endoscopic Treatment of Snapping Hips, Iliotibial Band, and Iliopsoas Tendon. *Sport Med Arthrosc.* 2010;18: 120-127.
14. Larsen E, Johansen J. Snapping hip. *Acta Orthop Scand.* 1986;57: 168-170.
15. Via AG, Basile A, Wainer M, et al. Endoscopic release of internal snapping hip: a review of literature. *Muscles Ligaments Tendons J.* 2016;6: 372-377.
16. Piechota M, Maczuch J, Skupinski J, et al. Internal snapping hip syndrome in dynamic ultrasonography. *J Ultrasound.* 2016;16(66): 296-303.
17. Pelsser V, Cardinal E, Hobden R, et al. Extraarticular snapping hip: sonographic findings. *AJR Am J Roentgenol.* 2001;176(1):67-73.
18. Harper MC, Schaberg JE, Allen WC. Primary iliopsoas bursography in the diagnosis of disorders of the hip. *Clin Orthop Relat Res.* 1987;(221):238-241.
19. Blankenbaker DG, De Smet AA, Keene JS. Sonography of the iliopsoas tendon and injection of the iliopsoas bursa for diagnosis and management of the painful snapping hip. *Skeletal Radiol.* 2006;35(8):565-571.
20. Byrd JW, Jones KS. Diagnostic accuracy of clinical assessment, magnetic resonance imaging, magnetic resonance arthrography, and intra-articular injection in hip arthroscopy patients. *Am J Sports Med.* 2004;32(7):1668-1674.
21. Flannum ME, Keene JS, Blankenbaker DG, et al. Arthroscopic treatment of the painful internal snapping hip: results of a new endoscopic technique and imaging protocol. *Am J Sports Med.* 2007;35(5):770-779.
22. Provencher MT, Hofmeister EP, Muldoon MP. The surgical treatment of external coxa saltans (the snapping hip) by Z-plasty of the iliotibial band. *Am J Sports Med.* Mar; 2004 32(2):470-476.
23. White RA, Hughes MS, Burd T, et al. A new operative approach in the correction of external coxa saltans: the snapping hip. *Am J Sports Med.* Sep; 2004 32(6):1504-1508.
24. Ilizaliturri VM Jr, Martinez-Escalante FA, Chaidez PA, et al. Endoscopic iliotibial band release for external snapping hip syndrome. *Arthroscopy.* May; 2006 22(5):505-510.
25. Polesello GC, Queiroz MC, Domb BG, et al. Surgical technique: Endoscopic gluteus maximus tendon release for external snapping hip syndrome. *Clin Orthop Relat Res.* Aug; 2013 471(8):2471-2476.
26. Shrestha A, Wu P, Ge H, et al. Clinical outcomes of arthroscopic surgery for external snapping hip. *J Orthop Surg Res.* 2017;12(1):81
27. Dai Z, et al. Comparison of arthroscopic versus open surgery on external snapping hip caused by gluteal muscle contracture. *Hip Int.* 2018;28(2):173-7.
28. Jacobson T, Allen WC. Surgical correction of the snapping iliopsoas tendon. *Am J Sports Med.* Sep-Oct;1990 18(5):470-474.
29. Taylor GR, Clarke NM. Surgical release of the 'snapping iliopsoas tendon'. *J Bone Joint Surg Br.* Nov; 1995 77(6):881-883.
30. Gruen GS, Scioscia TN, Lowenstein JE. The surgical treatment of internal snapping hip. *Am J Sports Med.* Jul-Aug;2002 30(4):607-613.
31. Dobbs MB, Gordon JE, Luhmann SJ, et al. Surgical correction of the snapping iliopsoas tendon in adolescents. *J Bone Joint Surg Am.* Mar; 2002 84-A(3):420-424.
32. Kroger E, Griesser M, Kolovich G, et al. Efficacy of surgery for internal snapping hip. *Int J Sports Med.* 2013;34:851-855
33. Khan M, Adamich J, Simunovic N, et al. Surgical management of internal snapping hip syndrome: a systematic review evaluating open and arthroscopic approaches. *Arthroscopy.* 2013;29(5):942-948.
34. Byrd J W. Evaluation and management of the snapping iliopsoas tendon. *Instr Course Lect.* 2006; 55: 347 - 355
35. Contreras M E, Dani W S, Endges W K, et al. Arthroscopic treatment of the snapping iliopsoas tendon through the central compartment of the hip: a pilot study. *J Bone Joint Surg Br.* 2010; 92: 777 - 780
36. Ilizaliturri V M Jr, Chaidez C, Villegas P, et al. Prospective randomized study of 2 different techniques for endoscopic iliopsoas tendon release in the treatment of internal snapping hip syndrome. *Arthroscopy.* 2009; 25: 159 - 163
37. Adler RS, Buly R, Ambrose R, et al. Diagnostic and therapeutic use of sonography-guided iliopsoas peri-

- tendinous injections. AJR Am J Roentgenol. Oct; 2005 185(4):940-943.
38. Hoskins JS, Burd TA, Allen WC. Surgical correction of internal coxa saltans: a 20-year consecutive study. Am J Sports Med. Jun; 2004 32(4):998-1001.
39. Wettstein M, Jung J, Dienst M. Arthroscopic psoas tenotomy. Arthroscopy. Aug; 2006 22(8):907 e901-904.
40. McCulloch PC, Bush-Joseph CA. Massive heterotopic ossification complicating iliopsoas tendon lengthening: a case report. Am J Sports Med. Dec; 2006 34(12):2022-2025.
41. Hain KS, Blankenbaker DG, De Smet AA, et al. MR Appearance and Clinical Significance of Changes in the Hip Muscles and Iliopsoas Tendon After Arthroscopic Iliopsoas Tenotomy in Symptomatic Patients. HSS J. Oct; 2013 9(3):236-241.